

Nejčastější mýty o sexualitě lidí s tělesným postižením

„Ty přece nemůžeš mít sex, když jsi na vozíku.“

„Být člověkem znamená být sexuální,“ pronesl kdysi Winder, a poukázal tak na skutečnost, že sexuální potřeby jsou přirozenou potřebou každého z nás. Osoby s tělesným postižením nevyjímaje. Přesto můžeme zaznamenat, že tato důležitá oblast jejich život je stále obestřena řadou mýtů a předsudků. Ptáte se, kde se tyto mylné představy vzaly a jaká je realita? To Vám prozradíme v následujících řádcích.

Jeden z nejčastějších mýtů, který se můžete o lidech s tělesným postižením doslechnout, je ten, že jsou asexuální. Tedy, zjednodušeně řečeno, že nemají sexuální potřeby. Tato, jak asi tušíte, mylná domněnka vychází z přesvědčení, že protože jsou jedinci s omezením hybnosti mnohdy odkázáni na pomoc druhé osoby, jsou tak trochu pořád dětmi.

Ovšem, vězte nebo ne, s prvotními sexuálními projevy se můžeme setkat i u dětí. Ty pak naprosto přirozeně sílí v období puberty a dospělosti, a to bez ohledu na to, zda-li člověk sedí na vozíku, používá francouzské hole či jinou kompenzační pomůcku. První důležitý poznatek, který byste si měli z našeho článku odnést, je tedy ten, že sexualita je hodnotnou součástí života jedinců s tělesným postižením.

K podpoře a k naplnění sexuality mohou lidé s tělesným postižením využít speciální erotické pomůcky, které britští kolegové vyvinuli právě pro osoby s omezením hybnosti (odkaz na web www.spokz.co.uk).

„Lidé s tělesným postižením nemůžou mít „opravdový sex“.“

Další častý mýtus říká, že lidé s tělesným postižením jsou příliš křehcí na to, aby mohli mít „opravdový“ sex. V žádné z knih a nebo příruček však už nenajdete definici „opravdového“ sexu, snad vyjma konstatování, že může zahrnovat mnoho rozličných praktik - od líbání přes dotyky až po tělesnou penetraci či masturbaci. I v tomto případě tedy platí, že je na každém člověku, aby zjistil, co pro něj sex doopravdy představuje a následně odhalil, jak ho procítit a jak na něj reagovat. Samozřejmostí je pak také to, že každý sexuální akt musí být bezpečný, dobrovolný a naplňující pro obě strany.

„Lidé s tělesným postižením nepotřebují sexuální výchovu.“

Jsou asexuální, nemůžou mít opravdový sex, a tak vlastně ani nepotřebují sexuální výchovu - všechny mýty, které jsme popsali a vyvrátili výše, produkují mýtus další: sexuální výchova není v případě osob s tělesným postižením potřebná. Opak je však pravdou. Sexuální osvěta je alfou a omegou pro naplňující a hlavně zdravý sexuální život. Co by tedy měla obsahovat? Tak třeba témata jako jsou tělo a vztah k němu, tělesné hranice, emoce, jak dát souhlas a projevít nesouhlas, výchova k partnerství, k manželství, případně k rodičovství. Převáděno do praxe to znamená, že by se měli lidé s tělesným postižením dozvědět více o tom, jak být sexuálně zdraví, a jak vést sexuálně uspokojivý život.

Stejně tak by ale měli být poučeni o tom, jak předcházet onemocnění HIV, vyhnout se nechtěnému otěhotnění a nebo sexuálnímu násilí. A to nejlépe ve srozumitelné formě, tedy pomocí videí, obrázků, pexesa nebo pracovních sešitů. Nabídku podpůrných edukačních materiálů, na jejichž vzniku se podílel tým Freya, z.s., naleznete zde

<https://www.freya.live/cs/sluzby/edukacni-pomucky>.

„Lidé s tělesným postižením se nemohou stát oběťmi sexuálního násilí.“

Dosavadní poznatky, které o tomto tématu máme, bohužel, hovoří jasně:

Lidé se zdravotním postižením ve vyšší míře čelí riziku sexuálního násilí.

Tyto zkušenosti se přitom netýkají jenom žen (cca 89 % případů), ale i mužů (cca 11 % případů). Udává se, že až 37 % obětí znásilnění má tělesné postižení. Otevření této traumatizující

zkušenosti však mnohdy není pro osoby se zdravotním postižením snadné, mimo jiné i proto, že pachatele velmi často znají – obvykle se jedná o rodinného příslušníka, partnera či sociálního pracovníka/pracovnici.

I proto můžeme osoby s tělesným postižením považovat za tzv. „neviditelné oběti sexuálního násilí“, neboť tuto traumatizující zkušenosti jen málokdy ohlásí. I proto se snažíme téma sexuálního násilí páchaného na lidech s tělesným postižením detabuizovat prostřednictvím našich workshopů. Aktuální nabídku najdete na našem webu www.freya.live.

„Lidé s tělesným postižením nemohou uzavřít sňatek a stát se rodiči.“

Mateřství je odedávna spojováno s určitými fyzickými předpoklady: Žena musí být zdravá, aby mohla otěhotnět, porodit a následně se postarat o dítě. Není tedy divu, že společnost mnohdy velmi hlasitě vyjadřuje svou nedůvěru ohledně schopnosti žen s tělesným postižením naplnit mateřskou roli.

Zejména zahraniční zkušenosti však ukazují, že tyto obavy jsou liché. Počty těhotných žen s postižením jsou totiž srovnatelné s počty nastávajících matek bez postižení.

I když některé z nich přiznávají, že počáteční adaptace na mateřskou roli pro ně může být – stejně jako pro kteroukoliv jinou maminku – náročná, postupně se s péčí o dítě dokáží bez větších problémů vypořádat. Mimo jiné i díky speciálně upraveným postýlkám nebo kočárkům, které myslí i na individuální potřeby maminek s omezením hybnosti. Také tomuto tématu se věnujeme v rámci našich webinářů, proto nezapomeňte průběžně sledovat jejich aktualizovanou nabídku (www.freya.live).

Autorka: Mgr. Magdalena Hanková, Ph.D.

Kde čerpat další inspiraci k tématu?

Zaujal Vás náš článek a chtěli byste se o tématu dozvědět více? To nás nesmírně těší. Kromě pozvánky na naše kurzy a webináře Vám tedy přidáváme i několik tipů na další zajímavou literaturu.

Kaufman, M., Silverberg, C. & Odette, F. (2013). The Ultimate Guide to Sex and Disability: For All of Us Who Live with Disabilities, Chronic Pain, and Illness. Berkley, CA: Cleis Press.

Venglářová, M. & Eisner, P. et al. Sexualita osob s postižením a znevýhodněním. Praha: Portál.

Drábek, T. (2013). Partnerský a sexuální život osob se zdravotním postižením - publikace pro odborné sociální poradenství. Praha: Svaz tělesně postižených v České republice, o. s.

Šídová, L., Poláková, J. & Malinová, H. et al., 2013. Ze sexbyznysu na trh práce? Přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce. Praha: Sportpropag a.s.

Hanková, M. & Vávrová, S. (2016). Partnerské vztahy očima mladých dospělých s vrozeným tělesným postižením. Praha: Grada.

Kobová, L., Kutálková, P. , 2014. Sexuální násilí. Proč se nikdo neptá?. Praha: In IUSTITIA.

Článek vznikl v rámci projektu
Sexualita bez bariér,
který je realizován díky podpoře
hlavního města Prahy.

